

OLGU 2

Bilimsel Araştırma-Makale Yazma Teknikleri

Ömer Furkan DEMİR¹

Bilimsel Makale Yazım Kurallarının Kaynağı

1978 yılında birkaç saygın tıp dergisi editörleri bir araya gelerek, dergilerine gönderilen makalelere standart bir format oluşturdu ve bunu kendi dergilerinde yayınladılar. Bu grup periyodik olarak toplanmaya ve yayınlar yapmaya devam ettiler, her toplantıda gruplarına yeni dergiler katıldı. Günümüze bu grubun resmi adı ‘Tıp Dergileri Editörleri Uluslararası Kurulu’ (International Committee of Medical Journal Editors –ICMJE-) oldu. Grup her yıl toplanarak makale yazım kurallarında yaptıkları değişiklikleri www.icmje.org adresinden yayınlarlar. Günümüzde bu kuralları kullanan çok sayıda dergi mevcut. Bu dergilerin yazarlara bilgi bölümünde ‘Gönderilen makaleler www.icmje.org’da önerilen formatta hazırlanmalıdır’ notu mevcuttur (1) .

Bilimsel Makalede Dil Bilgisi

Bilimsel makale yazımında genelde gözden kaçan bir durum olan dil bilgisi kuralları, aslında hem yazar için hem de makalenin kalitesi için oldukça önemli bir göstergedir. En basit kurallar (noktalama işaretlerinden sonra boşluk bırakmak, soru işaretinden sonra büyük harfle başlamak gibi) dahi bilimsel makale yazımında uygulanmıyor. Bilimsel makale yazımında amaç ortaya edebi bir eser çıkarmak değildir. Bilimsel makale emek verilip elde edilen bilimsel verilerin bilim dünyasına iletilmesi için yazılır. Bu nedenle olabildiğince açık ifadelerden oluşan, sade ve süssüz bir metin olmalıdır. Türkçe makale yazarken, yabancı dil kökenli kelimeler mümkün olduğunca az kullanılmalıdır. Tabii ki bunu yaparken de abartmamak ve tıp literatürüne yerleşmiş kelimeleri Türkçeleştirmeye kalkışmamak gerekir. Örneğin “opere edildi” yerine “ameliyat edildi” kullanılması doğru bir yaklaşımdır. Ancak “klipslendi” yerine “tutaçlandı” kelimesi kullanıl-

¹ Uzm. Dr., Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi, demiromerfurkan@gmail.com

Sonuçlar tüm çıplaklığı ile ve gereksiz ayrıntıdan kaçınılarak sunulmalıdır. Anlatım dilinde geçmiş zaman kullanılması daha doğru olur. Yazarlara ait olmayan başka kaynaklardan edinilmiş tüm görseller için yayın hakkına sahip kişi/kurumdan izin alınmalıdır. Sonuçları açık, basit, anlaşılır sunmak önemlidir. Sonuçları hem metin içerisinde hem de tablolarda tekrarlayan şekilde sunmak bu bölümde ilgili yapılan en sık hatadır.

Tartışma

Tartışma, bilimsel makalelerde yazılması en zor olan bölümdür. Bu bölüm bir mantık sırası içinde olmalı ve aynı zamanda çalışma hakkında akla gelebilecek tüm sorulara yanıt verebilmelidir. Okuyucu tartışmayı bitirirken, zihnindeki tüm sorulara yeterli cevaplar almış olmalı ve yazar, onun önüne yeni sorular koymuş ve onlara da doyurucu bilimsel yanıtlar getirmiş olmalıdır. Bu bölümün ilk paragraflarında bu projeye neden olan sorunun çözümü ile ilgili yapılmış bilimsel çalışmalardan bahsetmek gerekir. Daha sonra bütün veriler ışığında yazar kendi makalesindeki hipotezden bahsetmelidir. Ayrıca bu hipotezin neden uydurulduğundan da bahsedilmelidir. Bu bölümün sonunda ise, eldeki verilerin ne anlama geldiğinden açıkça bahsetmek gerekir. Baştaki hipotez gerçekleşti mi, ön görülen sonuçlar tam olarak alındı mı? Son cümleler çok açık, net ve basit bir şekilde sorulara yanıt vermelidir.

Özenli hazırlanmış bir bilimsel makale, kaynaklar bölümünden belli olur. Fazla sayıda kaynak gösterilmesi, makalenin üzerinde çok çalışıldığını göstermez. Tersine gereksiz kaynak gösterilmesi, o kaynağın yazarına haksız atıf getireceği için pek hoş karşılanmaz.

Kaynaklar

1. Aysan E. Bilimsel Makale ve Tez Yazımı. 7 ed. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri Tic. Ltd. Şti., 2016.
2. Cargill M, O'Connor P. Writing scientific research articles: Strategy and steps: John Wiley & Sons, 2021.
3. Bahadoran Z, Mirmiran P, Kashfi K, Ghasemi A. The Principles of Biomedical Scientific Writing: Abstract and Keywords. Int J Endocrinol Metab 2020;18: e100159
4. Kallet RH. How to write the methods section of a research paper. Respir Care 2004;49:1229-32.